

**VILJAKKALAN KUNTA
VIRANOMAISNEUVOTTELU MRL 66 §**

Aika	3.11.2004 alkaen kello 9
Paikka	Pirkanmaan ympäristökeskus
Läsnä	Leena Strandén, Pirkanmaan ympäristökeskus Leena Lusa, Pirkanmaan ympäristökeskus Hannele Kuitunen, Pirkanmaan maakuntamuseo Aarre Järvinen, Viljakkalan kunta Matti Simonen, Viljakkalan kunta Auli Heinävä, Suunnittelukeskus Oy Helena Ylinen, Suunnittelukeskus Oy
Jakelu	Läsnäolleet

1 Kokouksen järjestäytyminen

Leena Strandén avasi kokouksen. Hänet valittiin puheenjohtajaksi ja Auli Heinävä sihteeriksi. Esityslista hyväksyttiin.

2 Osanottajat

Läsnä olivat ylitarkastajat Leena Strandén ja Leena Lusa, Pirkanmaan ympäristökeskus, tutkija Hannele Kuitunen, Pirkanmaan maakuntamuseo, kunnanjohtaja Aarre Järvinen ja rakennustarkastaja Matti Simonen, Viljakkalan kunta, toimialapäällikkö Auli Heinävä ja projektipäällikkö Helena Ylinen, Suunnittelukeskus Oy. Tiehallinto toimitti etukäteen kommentit kokousta varten sähköpostitse, mutta ne lisättiin vasta jälkikäteen muistioon kohdaksi 10. Pirkanmaan liiton edustaja ei ollut paikalla. Ratahallintokeskukseen lähetetään OAS tiedoksi.

3 Neuvottelun tarkoitus, MRL 66 §

Kyseessä on MRL:n tarkoittama merkittävä kaavahanke.

4 Kaavalliset lähtökohdat ja tavoitteet osayleiskaavan laatimiselle**Seutukaava ja maakuntakaavaehdotus**

Ylinen: Kunta on vastikään ollut Pirkanmaan liittoon yhteydessä esittämällä tarkennuksensa maakuntakaavaehdotukseen, johon on merkitty kyläkeskus ja maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema (at, akm 291), maisemallisesti arvokkaat pellot (MY), Ruonanjoen Natura (nat 091), Tampere-Parkano -päärata, yhdystiet Hirvilahdentie ja Karhentie ja paikallistie Kyrönlahdentie. Kunta esitti Kyrönlahdentien merkintää yhdystieksi niin kuin Karhentiekin on.

Strandén: Seutukaavan lähtökohdat kirjataan. Toimivan kyläkeskuksen, kuten Karhen kylän, säilyttäminen on seudullinen tavoite.

Yleiskaava

Simonen: Oikeusvaikutukseton yleiskaava on vuodelta 1993 ja sitä on tarkoitus tässä työssä tarkistaa. Uusi Kuruntien rakentaminen on tuonut alueelle poikkeuslupahakemuksia ja asutuksen sijoittumista pitäisi pystyä ohjaamaan ajatellen edullisuutta ja yhdyskuntarakenteellista järkevyyttä. Kunnallistekniikan näkökulmasta rakentamista pitäisi keskittää. Rantaviivaa on paljon ja osa itärannasta on rakennettu täyteen jo 1950-60-luvuilta lähtien. Kylässä on hyvin toimiva koulu ja sen säilyminen pitäisi turvata.

Simonen: Viime vuosien aikana Karhen alueelle on rakennettu yhteensä 4-6 omakotitaloa ja muutamia lomarakennuksia. Alueella ei ole ranta-asemakaavoja. Aiemmin tontin myyjiä ei ole löytynyt, mutta nyt saadun asukaspalautteen perusteella niitäkin olisi. Asukkaat eivät ymmärrä miksi yhteiskunta tekee rantojen rakentamisen niin vaikeaksi. Kunta on esittänyt Ruonanjokea liitettäväksi Natura-verkostoon. Alueella on aktiivinen kyläyhdistys Karhe-seura.

Simonen: Viemäriinjohtaja ulotetaan vuoden 2005 aikana koululle, ja sitä jatketaan järven alitse. Paineita putkiston jatkamiseen on molempiin suuntiin. Alueella on vesiosuuskunnan verkosto, mutta se tulee eri suunnasta kuin viemäriinjohtaja.

Heinävä: Asuminen olisi hyvä keskittää koulun ympärille. – Mikä on osayleiskaavan ja asemakaavoituksen suhde, mille tarkkuustasolle suunnittelu viedään? Tarkastellaanko koulun ympäristö rakennuspaikkakohtaisesti vai jääkö se asemakaavassa tehtäväksi? Tarkastellaanko ranta-alueet yleiskaavan tarkkuudella? Kylätaajamaan osoitettavat AP-korttelit ohjaavat tulevien asemakaavojen laadintaa vai mennäänkö tässä yksityiskohtaisempaan suunnitteluun, joka olisi suunnittelutarveratkaisun perustana? Voiko tehdä tarkemmin osittain? Täytyy valita.

?? (Strandén): Kaavassa tulee osoittaa rakennuspaikkojen sijoittuminen ja varmistaa maanomistajien tasapuolinen kohtelu alueen sisällä. Pyritään väljempään kyläasutukseen niin että ydinalue tutkitaan tarkemmin. Tutkitaan kyläalue sellaisella tarkkuudella, joka ohjaisi kyläalueella rakennusten sijoittumista ja jonka pohjalta voidaan luovuttaa rakennuspaikkoja tarpeen mukaan – mille tarkkuustasolle viedään?

Suunnittelualan rajaus

Strandén: Mikä on suunnittelualan rajaus? Loma-asumisen määrä on katsottava kantatilatarkastelun kautta. Mikä on asukkaiden rantasuunnitteluintressi? Karhejärven molemmat rannat on syytä ottaa mukaan suunnittelualaaseen. On ongelmallista, jos toinen ranta ratkaistaan ja toinen ei. Rajausta voi vielä tarkentaa.

Strandén: Kantatilatarkastelu on tehtävä koko järvelle joka tapauksessa. Myös kaikki taajamarannat tulisi ratkaista.

Heinävä: Alueella on painetta pysyvään asumiseen. Mitoitukset tehtäisiin ja rakennuspaikkojen määrät katsottaisiin. Ratkaisu haettaisiin yhdyskuntarakenteen edullisuustarkastelun pohjalta. Vaihtoehdot ovat loma- ja pysyvä asuminen; mikä on rakennuspaikan koko? Tässä voitaisiin kokeilla YM:n rantasuunnitteluoppaan ohjeita, joiden mukaan kaikkia rakennuspaikkoja ei osoitettaisi pysyviksi. Edullisuusvyöhykeajattelussa osoitetaan tontin vaihtoehtoinen käyttötapa. Muut alueet katsottaisiin tapauskohtaisesti.

Heinävä: Vyöhykeajattelu esitellään YM:n rantasuunnittelun ohjekirjassa, jossa tarkastellaan mm. rantarakentamista kylätaajamien yhteyteen. Rakennuspaikat osoitetaan RA:na + edullisuusvyöhykkeenä, jolla on omat kriteerit.

Alue toimisi etupäässä kylien yhteydessä kyläasutuksen tukialueena, jolla olisi oma pinta-ala ja rakennusoikeus. Palvelujen ja vesihuollon saatavuus olisi vyöhykkeen yksi kriteeri.

Heinävä: Tätä voitaisiin suunnittelussa tutkia ja malli sopisi ihmisten oikeudenmukaisuustajuun. Karhen kaavassa on taajamaosayleiskaavan ja rantaosayleiskaavan ominaisuuksia päällekkäin.

Strandén: OAS on selkeä ja hyvä.

Lusa: Kitarinjärven kaikki rannat on syytä ottaa mukaan. Ranta-asemakaavoilla ei päästä eteenpäin.

Strandén: On suositeltavaa ottaa mukaan kokonaiset maanomistukselliset yksiköt. Tämä voisi olla rajauslähtökohta.

Kuitunen: Em. tavoitteet kuulostavat sopivan alueelle. Vaikutusarviointit ja selvitysten riittävyys tarkennetaan.

Ylinen: Alueen joukkoliikenne keskittyy koulukuljetuksiin, koulutakseihin ja bussien aamu- ja iltapäivävuoroihin. Mitkä ovat Ylöjärven suunnitelman Karhen suunnan suhteen, olisiko tulevaisuudessa mahdollisuuksia joukkoliikenteen yhteistyöhön?

Simonen: Kuntayhteistyötä Karhelta Ylöjärven suuntaan on pohdittu jätevesikerausauton suhteen.

Strandén: Mikä on tilanne kevyen liikenteen väylien ja turvallisuuden suhteen? Koulun lähellä oleva silta on liikenneturvallisuuden kannalta kriittinen piste. Siinä on myös raskasta liikennettä. Tiehallinnon näkökulmasta Karhe on maaseutukeskuksen luokassa; nopeusrajoitukset, taajamaportit.

Simonen: Tiehallinnolla ei ole suunnitelmissa kevyenliikenteen väyliä Karheen.

Ylinen ja Simonen: Karhen rautatiealue oli ajatuksena ottaa mukaan suunnittelualueeseen työpaikka-alueena tutkittavaksi, mutta ajatuksesta ollaan nyt luopumassa.

Ylinen: Kaavassa on tarkoitus kannustaa elinkeinotoimintaa alueella osoittamalla mahdollisuuksia halli- ja pienyritystoimintaan asuinkortteleihin sisältyen.

5 Mitoitukselliset lähtökohdat - tavoitteet ja perusteet

Ylinen: Jotta tulevan suunnitelman mitoitus olisi realistinen, väestömäärätavoite pitäisi määrittellä.

Simonen: Maisema, maatalous ja kunnallistekniikka otetaan suunnittelussa huomioon. Kunnalla ei ole alueella paljon maata.

Järvinen: 30-40 vuotta eteenpäin voisi tarkoittaa noin 500 asukasta lisää eli noin 100 rakennuspaikkaa.

Heinävä: Kaavojen ajanmukaisuus kestää noin 15 vuotta. Kaavan toteuttaminen voidaan vaiheistaa. Suunnittelutarpeen taakse jää potentiaalisia alueita. Ensimmäinen tavoitevuosi voisi olla 2020 ja toinen 2035; jossa osoitettaisiin mahdolliset reservit, potentiaaliset laajenemisen suunnat esim. nuolilla ja verkostoratkaisut. Suunnitelmaa peilataan koko kunnan tavoitteisiin.

Järvinen: Poliittinen tavoite on väestön ja asutuksen tasaisempi jakautuminen kunnassa. Olevien kylien yhteyteen rakentaminen on valtakunnallinenkin tavoite.

(??): Lähtökohdaksi on syytä ottaa realistinen väestöennuste sekä lisäksi kuvata mahdolliset tulevaisuuden laajentumisalueet.

Järvinen ja Simonen: Kunta kasvaa. Tilastokeskuksen ennusteet ovat olleet alimitoitettuja. Kunnan visio väestömäärästä on 2750 as. / 1900 as. Visiot ovat realistisia.

Tilastot on tuotava esille taustamateriaaliksi. Jos tehdään isoja aluevarauksia, niin ne ratkaistaan asemakaavalla. Kunnan väestön kehittämisenusteet + jakauma esitetään kaavaselostuksessa.

Ylinen: Saadun palautteen perusteella noin 40 rakennuspaikkaan olisi jo tällä hetkellä kiinnostusta. Kunnan tavoitekeskustelussa lisärakentamisen pyrkimys tuli esille eikä uusien asukkaiden tuloa pelätty.

6 Laadittavat selvitykset

Ylinen: Karhen kylällä tehtiin liito-oravaselvitys keväällä 2004 eikä oravaa havaittu (biologi FM Marja Nuottajärvi, Suunnittelukeskus Oy). Muita työhön kuuluviksi ajateltuja selvityksiä ovat: kantatilatarkastelu, pääradan melutarkastelu sekä kulttuuriympäristö- ja maisemaselvitys, jossa apuna on Jutta Ahron tekemä Maisemanhoitosuunnitelma.

Luonnonolosuhteet

Luontoselvityksiin ja vaikutusten arviointiin liittyen on selvitettävä direktiivilajit ja muut lakikohteet.

Ruonanjoki saa vetensä Karhe-järvestä ja on Natura-kohde, jossa on jokihelminsimpukkaa. Uusi mahdollinen tarkasteltava laji on mustakorento.

Vaikutusarviointiin liittyy Natura -arvioinnin tarpeellisuusharkinta; Ks. Natura-kohdekortti.

Heinävä: Yleiskaavoissa on katsottava lakikohteet, Natura-alueet, direktiivit, luonnonsuojelulaki ja metsälaki sekä tehtävä yleinen luonnehdinta vesistöistä, metsäalueista ja linnustosta. Soili Ingelinin ja luontoselvittäjän on syytä erikseen keskustella tästä työn käynnistyessä.

Ranta-alueilla on tehtävä linnustoselvitys, jossa katsotaan onko erityisiä lajeja. Hämeenkyrön lintutieteellisellä yhdistyksellä on asiasta varmasti yleiskäsitys, ja siltä voidaan saman tien pyytää väliaikatiedot. Tiedot tarvitaan ranta-alueitten rakennuspaikkamitoitukseen. Kunta selvittää metsäkeskuksen ja metsänhoitoyhdistyksen kautta lähtötietoja metsäkuvioista.

Tehdään ohjelma siitä, mitä selvitetään ja miten. Kirjataan arvot yleispiirteisesti olemassa olevan tiedon pohjalta. Täydennetään selvitykseen lakikohteet ja linnusto. Ympäristökeskuksen kanssa selvitetään sitten täsmennystarpeet.

Ilpo Hanskin liito-oravadokumentti on niin valaiseva ja hyvä, että sen pitäisi jokaisen nähdä. Reviirin koko on naaraiden 4 hehtaaria urosten 60 hehtaariin.

Kulttuuriympäristö- ja maisema

Ylinen: Karhen kulttuuriympäristöä ja maisemaa on tutkinut Jutta Ahro, jonka maisemanhoitosuunnitelma valmistui keväällä 2004.

Simonen: Karhe-seura on ollut yhteistyötahona ja hoitotoimenpiteitä on tehty talokootyönä.

Kuitunen: Ahron työn on hyvä, muttei pelkästään riitä kaavaa varten mm., koska muinaisjäännösten tarkastelu puuttuu kokonaan. Tekijä ei valitettavasti ole työn aikana keskustellut maakuntamuseon kanssa. Koko Viljakkalasta on liian vähäiset arkeologiset inventoinnit ja niiden tarve olisi selvitettävä.

Kuitunen: Kivikautisia löytöjä on tehty Karhen lähialueella. Kunnassa on oma asiantuntija Juha Laurén, joka voisi päivittää tietoja. Ulla Lähdesmäki kommentoi mitä tarvitaan ja mistä kannattaisi etsiä, joten koko maastoa ei tarvitse käydä läpi.

Kommentti: Tarvitaanko tällaista todella?

Kuitunen: Muinaismuistolain mukaiset kohteet on tutkittava ennen kuin alueelle osoitetaan uutta maankäyttöä. Tämä on myös maanomistajan etu, ettei sitten loma-asuntopaikka ja muinaismuistomerkintä osu kaavassa päällekkäin. Ahron työ ja asukkaiden sitoutuminen ovat hyviä lähtökohtia kaavatyölle.

Kuitunen: Kaavan suunnittelua ja alueen ymmärtämistä varten on ymmärrettävä alueen taustat, agraari- ja kylätaajamahistoria. Kyläläisillä voi olla oma näkökulmansa, mutta arkeologiset löydöt ovat kansallista kulttuuriperintöä, josta yksityinen ihminen ei voi päättää. Tämä johtaa välillä ristiriitaan ja tarvitaan arvokeskustelua.

Kuitunen: Historiallisia arvoja ei välttämättä edes tiedetä oman tilan alueella olevan. Historian toiminta, autioituneet kyläpaikat ja jäänteet selvitetään ja esitetään yleiskaavan suojelumääräyksinä ja toimenpiteinä. Pirkanmaan kulttuurihistorialliset kohteet, B 174, on vanhentunut lähde eikä yksin riitä.

Kuitunen: Faktat ja perustelut siitä, miksi joku kohde on arvokas, on oltava. Osat on ymmärrettävä kokonaisuuksia vasten. Peruskartan perusteella näyttää esim. siltä, että Taipaleen tilan kohdalla on sijainnut vanha painopistealue ja kylätontti. On hyvä selvittää, mitä aineistoa Ahrolla on koottuna maisemanhoitosuunnitelmassa esitetyn lisäksi. Ehkä hän on esim. kerännyt maisemahistoriasta kartta-aineistoa.

Simonen: Haverin kultalohkareiden talvikuljetusreitti Tampereelle sulatettaviksi on kulkenut Karhejärven jäätä pitkin ja perimätiedon mukaan kuormaa välillä kevennettiin. Aluetta kannattaisi jokaisen tutkia..

Lusa: Maisemanhoitosuunnitelma on kyläläisille arvokas, muttei suoraan voi toimia kaavan pohjana olevana perusselvityksenä. Jutta Ahro on hyvä ottaa mukaan suunnittelutiimiin.

Strandén: Vanhat pellot ja kylänpaikat, asutuksen ja maankäytön historia, selvitetään historiallisen karttainventoinnin kautta. Lisäksi selvitetään rakennustaiteellisesti arvokkaat kohteet ja pihapiirit. Selvitysten kautta löytyy arvoja ja alueen herkkyyks esim. luonto- ja kulttuurihistoriallisille arvoille. Luonnonsuojelulain kautta alueelta nousee erilaisia arvoja. Luontoherkkyyksien ja rakennetun ympäristön herkkyyksien kautta voidaan määritellä sopivat täydennysalueet. - Löytyvien arvojen kautta kyläidentiteetti vahvistuu ja lisää alueen vetovoimaa!

Strandén: Määritellään yhdessä tavoitteet ja se mitä selvitetään. (Esim. kartta- ja maastotarkastelu, historialliset arvot, maisemanhoitosuunnitelma, alueen kehystistoria ja kohdeinventoinnit). Konsultti tekee kunnan kanssa ehdotuksen tavoitteista ja laadittavista selvityksistä ja lähettää ne vielä viranomaisille kommenteille.

Heinävä: Hannele Kuitusen esitys ei tarkoita suuren suurta työmäärää, vaan on ihan normaalia selvitystyötä, vaikka saattoikin kuulostaa rankalta.

Kuitunen: Arkeologisen selvityksen tarpeen arvioi Ulla Lähdesmäki, joka käy maastossa marraskuussa ja antaa arvionsa kunnalle, joka toimittaa sen konsultille. Radan suunnittelua varten ei ole aikanaan tehty arkeologisia selvityksiä, koska niitä ei vielä silloin vaadittu.

Luontoselvityksen voi käynnistää ottamalla yhteyttä Metsäkeskukseen ja luontoharrastajiin.

Liikenne- ja tieasiat (ks. kohta 10)

Simonen: Liikenneverkon suhteen kunta keskustelee vuosittain toiveista ja tavoitteista tiehallinnon kanssa. Karhen alue ei lähiaikoina kuulu kevyen liikenteen väylien rakentamiskohteisiin. – Mitkä ovat koululaisten liikenneturvallisuuden parantamisen keinot?

Ratahallintokeskus on kytkettävä suunnitteluun mukaan meluntorjuntatarvetta ajatellen. OAS lähetetään tiedoksi ja pyydetään kommentit kirjallisesti.

Vesihuoltokysymykset

Simonen: Jätevesilinja tuodaan Karhen kylän alueelle lännestä Hirvilahdentien suunnasta vuoden 2005 aikana. Alueella on vesiosuuskunnan vesijohtoverkosto, mutta se ei kata koko aluetta.

Maaperäselvitys

Maaperäkartta on olemassa. Jutta Ahrolla voisi myös olla tietoja maaperästä. Maaperäselvityksiin ei ole erityistarvetta. Rakentamiseen sopivat alueet löytyvät tarkastelemalla maaston korkeussuhteita ja järven pintavaihteluita.

Ympäristön häiriötekijät, mm. melu

Alueen ympäristöhäiriö on Tampere-Parkano -pääradan junien aiheuttama melu, jonka voimakkuus tulee selvitettäväksi rakentamisalueita osoitettaessa. Ratahallintokeskuksella on lähtötieto melun määrästä ja tiedon riittävyys arvioidaan työn edetessä.

Emättilaselvitys

Kantatila on muodostettu ennen vuotta 1850. Kantatila- tai MRL:n mukaisen nimityksen mukaan emättilaselvityksen poikkileikkausvuosi on 1960, jonka jälkeen lohkotut rakennuspaikat otetaan huomioon ja saadaan tilakohtainen nykyinen rakentamis- ja lohkomistilanne.

Ranta-alueiden mitoitusluokitus ja mitoitusvyöhykkeet saadaan emätilatarkastelun ja rantaviivan muuntotarkastelun perusteella.

7 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Perusselvitykset, ks. edellä.

Osalliset ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Strandén ja Lusa: OAS on selkeä ja helppolukuinen myös osalliselle. OAS:aa täydennetään työn edetessä. Osallisiin lisätään:

- Viranomaistahot: maakuntamuseo, ratahallintokeskus, Tiehallinto / Hämeen tiepiiri
- Naapurikunnat: Ylöjärvi, Hämeenkyrö

Vaikutusarviointi

Natura-alueen tarpeellisuusharkinta lisätään vaikutusarviointiin(?)

8 Suunnitteluvaiheet ja aikataulukysymykset

Nyt marraskuussa 2004 on menossa kartoitusvaihe. Joulukuussa lähetetään tarjouspyynnöt ja kaavoitus käynnistyy alkuvuonna 2005.

Heinävä: Jäävit henkilöt on syytä jättää pois päätöksenteosta!

Järvinen ja Simonen: Kunnan kehittämiskeskustelu on 23.11. ja siellä käydään läpi hallintolakia ja jääviysmäärittelyä.

Suunnitteluohjelma ja lisäselvitystarpeet lähetetään viranomaiskommenteille ja tiedoksi.

9 Neuvottelu päätettiin.

Lisäys muistioon 10.12.2004

10 Hämeen tiepiirin kommentteja Karhen osayleiskaavaan / maankäyttöarkkitehti Minna Huttunen. Sähköposti neuvottelua varten 3.11.2004 kello 8.13.

Kaavoitettavalla alueella kulkee kolme yleistä tietä; Hirvilahden-Kyrönlahden maantie 2771 (Kyrönlahdentie), Karhen paikallistie 13286 (Karhentie) ja Karhen-Väinän -Sisätön paikallistie 13284 (Nopanperäntie/Lopenkulmantie). Nämä kaikki tiet on Tiehallinnon toiminnallisen luokituksen mukaan yhdysteitä, joista ainoastaan maantielle 2771 voidaan mahdollisesti tehtävissä asemakaavoissa osoittaa yleisen tien alue; MRL 83 § 4 mom (asemakaavat ovat tuskin todennäköisiä tällä seudulla).

Teiden keskimääräiset vuorokausiliikennemäärät kaava-alueen kohdalla (KVL): mt 2771 idästä Karhejärven kohdalla asti KVL 290 ajon./vrk ja tästä Viljakkalan suuntaan KVI 350 ajon./vrk., pt 13286 KVL 200 ajon./vrk ja pt 13284 KVL 46 ajon./vrk

Kulku yleisiltä teiltä rakennuspaikoille pitää pyrkiä hoitamaan jo olemassa olevien liittymien kautta. Jos tarvitaan uusia liittymiä, yhdysteillä suositeltava liittymäväli riippuen tien liikennemäärästä, tien geometriasta sekä tien ympäristöstä on 50-300 m. Näillä liikennemäärillä suositeltava liittymäväli vaihtelee 50-150 m välillä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ei ole muuta huomautettavaa kuin, että Tiehallinto / Hämeen tiepiiri on lisättävä osallisluehteluun.

Muistion laati Helena Ylinen. Muistion tarkasti Matti Simonen ja/tai Auli Heinävä .